

**TASAVVUFÎ ESERLERİN DAYANILMAZ CAZİBESİ:
TASAVVUF ALANINDA SON YILLARDA YAPILAN ÇEVİRİLER VE
NİTELİKLERİ ÜZERİNE**

Salih ÇİFT*

Bu yazıda, özellikle son yıllarda tasavvuf alanında Türkçe'ye tercüme edilen eserlerin çeviri özellikleri ve bunların güvenilirlikleri üzerinde durulacaktır. Amaç, bilhassa son yirmi yılda gittikçe artan bir hızla yayınlanan bu tür çalışmalarını birkaç örnekle¹ mercek altına alıp değerlendirmeye tabi tutmaktır.

Giriş

Bilindiği üzere, ilk dönemlerden itibaren tasavvufî düşünceye, sûfî hayat tarzına ve mutasavvıfların kaleme aldıkları eserlere, diğer İslâmî disiplinlere nazaran daha yoğun bir ilgi duyulmuştur. Bunda tasavvufun insanın manevî boyutuna yaptığı vurgunun büyük payı vardır. Göz ardı edilemeyecek bir başka husus ise, bütün mistik sistemlerde olduğu gibi tasavvufta var olan esrardır. Yani bilme ile değil tanıma ile algılanabilen, anlatılamayan ama yaşanabilen yöndür. İşte bu noktadan hareket eden tasavvuf büyükleri kendi yollarının "kâl" ile değil "hâl" ile anlaşılabilmesini söylemişlerdir. Buna rağmen bu "hâl"i anlatmayı denemekten vâreste kalmamışlar, binlerce cilt eser telif etmişlerdir. Bu faaliyetin neticesinde zamanla kendilerine özgü bir terminoloji ortaya çıkmıştır. Bu durum gâyet doğaldır. Zira anlatmaya çalıştıkları gündelik, sıradan, basit hususlar değil, anlatılamaz olan, dile getirilmesi imkânsız yakın olan tecrübeler ve derûnî meselelerdir. Dolayısıyla bu orijinal terminoloji herkese hitap etmemektedir. Kendilerini "seçkinler", bazen de "seçkinlerin seçkinleri" olarak takdim eden sûfîlerin doğru anlaşılabilmesi, onların bu ifadelerinin dikate alınıp ona göre hareket edilmesine bağlıdır. Bununla kastedilen, sûfîleri normal insanlardan ayrı ve üstün görmek lazım geldiği değildir. Vurgulanmak

* Dr., Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Tasavvuf Anabilim Dalı.

1 Bu örnekler, yazının başlığı ve kapsamıyla uyum arz etmeleri nokta-i nazarından hareketle tercih edilmişlerdir. Buna göre bir tanesi tasavvuf klasiklerindedir. İkincisi özellikle Batılı araştırmacıların son yüz elli yıldır odaklandıkları konulardan olan Bektaşilik üzerinedir. Sonuncu çalışma ise genel olarak tasavvuf tarihi ve düşüncesi üzerine yapılmıştır.

istenen, onların dini yorumlama ve yazıya dökme noktasındaki özgünlüklerinin sürekli göz önünde bulundurulmasının gerekli oluşudur.

Sözü edilen “dikkate alıp almama” noktasındaki tavır değişiklikleri sûfiler karşısındaki duruşun da farklılık arz etmesi neticesini doğurmuştur. Bu sebeple tasavvuf ehline yönelik olarak bazen olumlu, hatta abartılı bazen ise olumsuz, düşmanca yaklaşımlar sergilenmiştir. Burada asıl işaret etmek istediğimiz noktaya yaklaşmış bulunmaktayız. Buna göre, önceki dönemlerde, sûfilerin yazdıklarını okuyup anlamak ya da bunlar üzerinde değerlendirme yapmak isteyenler, en azından literal olarak ifade edilenleri anlayabiliyorlardı. Zira kitap ve risalelerin ekseriyeti hemen hemen ortak dil olan Arapça ile kaleme alınmıyordu. Yazılan eserler farklı bir dilde ise, yapılan tercümelemler ya alana ya lisana veya her ikisine birden vâkıf kişilerin ürünüydü. Kısacası meram doğru bir şekilde ifade ediliyor, sıkıntı fikirler noktasında başlıyordu.

Bununla bağlantılı olmak üzere, Türkler’in İslâm’ı kabul etmelerinden itibaren bazı dinî-tasavvufî metinlerin Türkçe’ye aktarıldığı bilinmektedir. Tarekatların yasaklanmasından sonra bile bu faaliyet, bazen bizzat devlet eliyle gerçekleştirilmiştir. Yapılan çeviriler genellikle alanın uzmanlarının kaleminde çıkmakla birlikte problemlilerde rast gelinmektedir. Buna rağmen vaziyet bugünden çok daha iyiydi demek mümkündür.

Meseleyi somutlaştırıp, biraz daha güncele gelecek olursak; çeşitli sebeplerle özellikle son 15-20 yılda popülerliği daha da artan tasavvuf klasikleri ve tasavvuf üzerine batıda telif edilen eserlerin Türkçe tercümelemleri hakkında maa-lesef yukarıdaki kanaatin geçerli olmadığı söylenmelidir. Piyasadaki çevirilerden rasgele bir seçim yapıp sıradan bir gözle bakıldığında bile fâhiş hatalarla karşılaşılabilir. Peki durumun bu minval üzere oluşu nasıl izah edilebilir? Sahanın erbabı olmayanların bu işe soyunmuş olmaları, bizce bu soruya verilebilecek en uygun cevaptır.

Örnekler

Yukarıdaki iddianın geçerliliğini kanıtlamak ise, mevcut çevirilerin bir kısmında tesadüf olunan hataları örnekler bazında ele alıp incelemekle mümkündür. Bu çalışmada üç örnekten hareket edilmek suretiyle bu doğrultuda bazı değerlendirmeler yapılacaktır.

Hatmu’l-evliyâ: İlk dönem sûfilerinden Hakîm Tirmizî’ye (ö. 320/932) ait olan bu eser Osman Yahya (Beyrut 1965) ve Berd Radtke (Beyrut 1992) tarafından neşredilmiştir. Tasavvuf tarihinde nübüvvet-velâyet ilişkisinin ilk defa etraflıca işlendiği bu kitap, başta İbn Arabî olmak üzere Tirmizî’den sonra yaşayan pek çok mutasavvıfı etkilemiştir. Hatmu’l-evliyâ, içerdiği bazı problemliler

hususlar dolayısıyla, ılımlı bir tasavvuf anlayışını benimseyen çevrelerce zaman zaman göz ardı edilmişse de bugüne kadar muhtevası ve tesirleriyle orijinalitesini muhafaza etmiştir. Türkçe’de “Kalblerin Anahtarı Hatmu’l-evliyâ Kitabı” adıyla neşredilen eserin (Hakikat Yayınevi, İstanbul 2002) çevirisinin kime ait olduğu belli değildir. Zira tercümenin kapağında mütercim olarak Ömer Öngüt ismi yer alırken iç tarafta “Eseri neşre hazırlayanlar” ifadesi bulunmaktadır. Çevirinin bütününe bakıldığında birçok tercüme hatalarıyla karşılaşıldığını söylemek mümkündür. Dahası yer yer yapılan atflar ve yorumlar ile metin arasında hiçbir bağlantı yoktur. Özellikle Giriş bölümünde verilen bilgilerle manipülasyona yönelik yorum ve göndermelerin yapılış nedeni üzerinde burada görüş beyan etmemeyi uygun buluyoruz.

The Bektashi Order of Dervishes (Londra-Hartford 1937): John Kingsley Birge’ün (1888-1952)² bu eseri Bektaşilik tarihi ve kültürü ile ilgili olarak bugüne kadar gerçekleştirilen en derli toplu ve konuların takdimi bakımından da en düzenli çalışmadır. Bu eser üzerine Orhan Şaik Gökyay bir tanıtım yazısı yazmış ve geniş bir özetini de aktarmıştır.³ Reha Çamuroğlu tarafından “Bektaşilik Tarihi” adıyla çevrilen (Ant Yayınları, İstanbul 1991) kitabın Türkçe versiyonunun, orijinalinin kalitesini haiz olmadığını belirtmek gerekir. Bilhassa İslâmî kültüre âşinalığın yeterli olmadığını hissettiren, dinî ve tasavvufî terminolojinin kullanımıyla ilgili hatalar tercümeyle gölge düşüren hususların başında gelmektedir. Ayrıca burada yer alan ve muhtemelen metne sadakat ilkesinden kaynaklanan bazı yapılar ile zorlama ifadeler de okuyucuyu fazlasıyla bunaltmaktadır.

Mystical Islam (New York 1989, 1992). Julian Baldick imzasını taşıyan bu eser, içerdiği bazı tartışmalı yorumlara rağmen, tasavvuf tarihi ve kültürü ile ilgili olarak, son dönemde batıda ortaya konulan önemli çalışmalardan biridir. Yusuf Said Müftüoğlu tarafından Türkçe’ye aktarılan kitap “Mistik İslâm” başlığını taşımaktadır (Birey Yayıncılık, İstanbul 2002). Daha önce Annemarie Schimmel’in *Mystical Dimensions of Islam*’ının Türk diline kazandırılması serüvenine benzer bir kader maalesef bu esere de nasip olmuştur. Zira, tercüme hataları bir tarafa, dinî ve özellikle de tasavvufî kültür noksanlığının kendini hemen hissettirdiği kitap sanki, müsvedde olarak karalanmış da sonradan düzeltilmeye zaman bulunamamış bir metin görüntüsünü vermektedir. Zira hemen her sayfa birçok hatayı bünyesinde barındırmaktadır. Bütün eser boyunca bu iddiayı destekleyecek örnekler bulmak mümkündür.

2 Birge hakkında bk. Semavi Eyice, “Birge, John Kingsley”, *DİA*, c.VI, s. 189.

3 O. Şaik Gökyay, “The Bektashi Order of Dervishes”, *Ülkiü*, XI/65, Ankara 1938, ss. 477-480.

Problemlerin Nedenleri

Ele alınan örneklerle ilgili bu kısa tanıtımdan sonra özellikle tasavvuf sahasındaki tercüme eserlerde gözlemlenen belli başlı hatalar üzerinde durulacaktır. Burada birebir cümle karşılaştırmalarından ziyade çevirilerde sıkıntılı durumların doğmasına neden olan hususlar maddeler halinde ele alınıp bunların söz konusu çalışmalardaki bazı yansımalarına yer verilecektir. Burada aktarılacak olan misaller sözü uzatmamak maksadıyla sınırlı tutulacak, tesbit edilen her hatalı kullanıma yer verilmeyecektir.

Çeviri yapılan dile hâkimiyetin yeterli olmayışı

İslâm kültürüne has bir kavram olan “hadis” in İngilizce’de ve diğer batı dillerinde karşılığı olmadığından bu kelime aynı zamanda gelenek anlamına gelen “tradition” şeklinde çevrilmektedir. Bu noktanın bilinmediği durumlarda hadis, “gelenek” ya da “rapor” olarak çevrilip kullanılmakta, buna bağlı olarak ehl-i hadis de “geleneğin insanları” haline dönüşmektedir (Mistik İslâm, ss. 44, 45, 52).

“Hıristiyan, Muhammedî ve pagan...” şeklinde yapılan çeviride Batılılar’ın çoğu zaman İslâm anlamında kullandıkları “Mohammedanism” kelimesi, metinde kastedilen anlamıyla, Türkçe’de bu şekilde asla kullanılmayan “Muhammedî” ifadesiyle karşılanmaktadır (Bektaşılık Tarihi, s. 32).

İngilizce’de özellikle tasavvuftaki “tarikât” kastedilerek kullanılan “sûfî brotherhood” kelime kelime çevrilerek “sûfî kardeşlikleri” şeklinde kullanılmaktadır (Mistik İslâm, s. 111).

Türkçe anlatımdaki bozukluklar

“Fakir köylülük arasında hakim olan toplumsal koşullar yerel nüfusların Bizans otoritesine yabancılaşmasına yol açıyordu” (Bektaşılık Tarihi, s. 23).

“...hükümdarlarca oluşturulan bu örneklerle tam bir uyum içinde, Hıristiyanlara karşı hoşgörülülük ve dostçaydı, öyle ki bu, bir Hıristiyan ruhbanıyla birlikte gömülmesinde sembolize olur” (Bektaşılık Tarihi, s. 30).

“...Hacı Bektaş’ın soyundan indiklerini iddia eden...” (Bektaşılık Tarihi, s. 66-67)

“...öğrenmeye çalıştığı ilim bilgisi...” (Bektaşılık Tarihi, s. 176).

“Benim aramla Rabbimin arasındaki perde benim nefsimdir” (Hatmu’l-evliyâ, s. 187).

Dinî terminolojinin kullanımındaki yanlışlıklar

“İyiliği emredip kötülükten sakındırmak” demek olan “emr-i bil’l-ma’rûf ve nehy-i ani’l-münker”, “bilinen emir, onaylanmayan yasak” şeklinde tercüme edilmiştir (Bektaşilik Tarihi, s. 119).

“Salât-ı hazar” “Barış zamanı namazı” olmuştur (Bektaşilik Tarihi, s. 172).

“Bektaşî ve Kızılbaş mezhepleri...” (Bektaşilik Tarihi, s. 32-33).

“Ehâdis (Kur’ân-ı Kerîm, Yûsuf, 12/6)” kelimesi “karanlık sözler” şeklinde çevrilmiştir (Bektaşilik Tarihi, s. 172).

“Namazda kıyamda durmak” “Ayağa kalkmak” olmuştur (Bektaşilik Tarihi, s. 232).

“Sünnî İslâm’ın Ortodoks İzleyicileri...” (Bektaşilik Tarihi, s. 89).

“Şeriatın Ortodoks öğretisi...” (Bektaşilik Tarihi, s. 143).

“Kur’ân âyetleri” anlamına gelen ifade “Kur’ânî metnin fragmanları”, “Kur’ânî metinler” biçimini almıştır (Mistik İslâm, s.40, 71).

“Kulum, ben onu sevinceye kadar nâfilelerle bana yaklaşır...” şeklinde tercüme edilebilecek olan hadisin şu şekle büründüğüne şahit olmaktayız: “Hizmetkârım, ben ona âşık oluncaya kadar, fazladan sadâkat eylemleriyle bana yaklaşımdan vazgeçmez. Sonra, ona âşık olduğumda duyduğu duyumu olurum, gördüğü görüşü olurum...” (Mistik İslâm, s. 46). Bu hata ilerleyen sayfalarda devam etmekte ve “Allah’ın sıradan kulları” cümlesi “Allah’ın sıradan hizmetkârları”na dönüşmekte, Mirsâdü’l-ibâd ise “Allah’ın hizmetkârlarının yolu” olmaktadır (Mistik İslâm, s. 122).

“Vâhidîyet”, “Biriciklik” olarak çevrilmiştir (Mistik İslâm, s. 127).

“Berzah” kelimesi “Ara yüz” olarak Türkçe’ye aktarılmıştır (Mistik İslâm, s. 128).

“Temizliğin Kardeşleri” (İhvân-ı Safâ kastediliyor) (Mistik İslâm, s. 81).

“Duruşlar Kitabı” (Kitâbu’l-mevâkîf kastediliyor), (Mistik İslâm, s. 84).

“Şiiler’in âzâde liderleri” (Masum İmamlar kastediliyor), (Mistik İslâm, s. 103).

Tasavvuf kültürüne yabancı oluştan kaynaklanan problemler

Bu durumun en bâriz örneklerine özellikle şahıs, mekan ve eser isimlerinin yazılışlarında rastlamak mümkündür. Tustari (Tüsterî), Du’l-Nun (Zünnûn), Sarraç (Serrâc), Sulami (Sülemî), Daya (Dâye), Cemi (Molla Câmi), Şadhili (Şâzelî), (Mistik İslâm, ss. 56, 58, 60, 86, 89, 121, 168, 169, 237).

“Kilimden yapılmış yamalı bir redingot” (yamalı hurka kastediliyor) (Mistik İslâm, s. 28).

“Şarkiyatçı aydınlanma (İşrâkîlik kastediliyor) (Mistik İslâm, ss. 95, 111, 167).

“Geçip gitme” (fenâ kastediliyor) (Mistik İslâm, s. 22).

“Sûfî üstadlarının listeleri” (silsileler kastediliyor) (Mistik İslâm, s. 115).

“Sûfî zincirleri” (silsileler kastediliyor) (Mistik İslâm, s. 116).

“Bazı pratiklerde flüt dinlemek...” (semâ, ya da ney dinleme kastediliyor) (Mistik İslâm, s. 117).

“Yolcuların Basamakları” (Menâzilu’s-sâirîn kastediliyor) (Mistik İslâm, s. 100).

(Cüneyd hakkında) “Sûfî geleneği onu, çok açık bir tikslenmeyle azarladığı âsî esrikleriyle çevrelenmiş bir şekilde, katılığın ve ihtimamın başlıca savunucusu olarak tanımlar” (Mistik İslâm, s. 69-70).

“Keşf ül esrar ve Def ül eşrar” (Kâşifu’l-esrâr ve dâfiu’l-eşrâr kastediliyor) (Bektaşilik Tarihi, s. 15).

“Veli efsaneleri” (evliyâ menkıbeleri kastediliyor), (Bektaşilik Tarihi, s. 240). “Sûfî Efsaneleri” (Mistik İslâm, s. 16).

“...Dahası Allah bir kimseyi kendi kişisel fenâ ve bekâsından alıp, bireyin kendisinden hiçbir müdahalenin olamayacağı fenânın nihâî gerçekliğine ulaştırarak kişinin bir kez daha geçip gitmesini sağlayabilir” (Mistik İslâm, s. 70).

“Ancak kendini bilen Allah’ını bilir”, “Kendisini bilen Tanrısını bilir”, (nefsini bilen Rabbi’ni bilir, sözü kastediliyor) (Bektaşilik Tarihi, s. 226, 240).

“Öğretmensiz bir insanı şeytanın müridinden başka bir şey olarak düşümemeyen...” (Şeyhi olmayanın şeyhi şeytandır, ifadesi kastediliyor) (Bektaşilik Tarihi, s. 241).

Bilinçli tahrifât ve Manipülasyonlar

Bu başlık altında zikredilebilecek en uygun örnekler Hatmu’l-evliyâ çevirisinde mevcuttur. Buna göre, kitabın takdim bölümünden başlayarak bu çevirinin aslında hangi gayeye matuf olduğunu eseri Türkçe’ye aktarmaya çalışanlar şu şekilde izah etmektedirler:

“...O, ayrıca asırlar öncesinden bu zamanın insanlarına hitap ederek, onlara Allahu Teâlâ’nın bu karanlık devirde kendileri için manevi bir sığınak ve delil kılmayı murad ettiği çok büyük bir zâtı göndereceğini, zamanın bozukluğuna bakarak O’nun rahmetinden ümitlerini kesmemeleri gerektiğini bildirmiştir (s. 5). “...İşte o zât-ı muhteremin beyanları ancak bugün, Hâtemü’l-evliyâ olan zâtın zuhûru ile ortaya çıkmış ve tasdik görmüş oldu (!). Bu husus, üzerinde şimdiye kadar hiç durulmayan bu kitabın, elinizdeki neşri sayesinde Biiznillâh-i Te’âlâ günyüzüne çıkacak ve daha iyi anlaşılacaktır. Hakîm Tirmizî

–kuddise sırruh- Hazretleri'nin doğrudan doğruya âhir zamanı ve bu zamanın insanını hedef alarak yazdığı *Hatmü'l-evliyâ* kitabı, hikmet ve maksadının bir gereği olarak, Allah-u Teâlâ'nın lütf-u ilâhisi ve hıfz-u himayesi sâyesinde, aradan asırlar geçtikten sonra büyük bir hediye-i İlâhî olarak, içinde bulunduğu âhir zamana ve neşrine konu olan zâta (!) kadar ulaşmıştır" (s. 6-7).

Burada yapılan izahlar bir miktar kapalı olmakla birlikte ilerleyen bölümlerde "eseri neşre hazırlayanlar", Hakîm Tirmizî'nin asırlar öncesinden işaret buyurduğu zâtın somut niteliklerine de yer vermişlerdir. Buna göre o "ikinci bin yılında ortaya çıkacaktır, bayraklılar ashâbındandır (!) ve sağ ayağı da sakkattır (!) (s. 21-22). Bunlarla kastedilen şahsın kim olduğu sorusunun cevabı için "eseri neşre hazırlayanlara" müracaat etmek gerekmektedir. Zira yalnızca *Hatmu'l-evliyâyı* değil, Hakîm Tirmizî'nin birçok eserini tarayarak onun işaret buyurduğu zât hakkında daha fazla detay bulmak için bayağı zahmete katlanmış görünmektedirler. Kitabın başından sonuna kadar birçok ünlü âlimin eserlerinden pasajlar aktarmak suretiyle söz konusu zâtın "*Hatmu'l-evliyâ*" olduğunu kanıtlamaya çalışmışlardır.

"Eseri neşre hazırlayanların" "bayraklılar ashâbı ve bu bayrağı elinde bulduran şahsa yaptıkları göndermenin kaynağı *Hatmu'l-evliyâ*'da geçen "*Livâu'l-hamd*" ifâdesidir. Ne var ki Tirmizî bu tabiri Hz. Peygamber için kullanmaktadır.

Yine aynı eserde Hakîm Tirmizî: "Gerçekten de Allah, kıyamet günü toplanacak olan insanlara delil olarak sunmak ve meleklerin sözlerindeki yanlışı onlara göstermek için bu velîyi seçmiş ve onu söz konusu makama erişirtirmiştir" şeklinde bir ifade kullandıktan sonra "Ben yeryüzünde bir halife var edeceğim" (Bakara, 2/30) âyetini sözlerine delil olarak arz eder. Kitabın Türkçe çevirisinde ilgili âyetin sonuna yıldız simgesi yerleştirmek suretiyle "Eseri neşre hazırlayanlar" şöyle bir dipnot düşmüşlerdir: "Bu âyet-i kerîmenin "*Câilun filardi halife*" kısmı, Ebced hesabına göre 1951 yılına işaret etmektedir" (*Hatmu'l-evliyâ Kitabı*, s. 349).

Aslında bütün çeviri boyunca bir şeylere işaret edilmekteyse de "eseri neşre hazırlayanlar" "muşârun ileyh" kısmını maalesef kapalı bırakmışlardır!

Netice-i Kelâm

Yukarıda maddeler halinde ortaya konulan problemler hususların hemen tamamını bu üç çeviride bulmak mümkündür. Yani sıkıntı yalnızca dile hakimiyet noktasında veya dinî terminolojiyi iyi bilmemekte ya da tasavvufa âşinalık meselesiyle sınırlı olmuş olsa nispeten daha az hatalarla karşılaşılabilirdi. Fakat, söz konusu kusurların bütünü herhangi bir metinde bir araya geldiğinde asıl

kaynakla tercüme arasında derin farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Dahası, bir şeyler öğrenmek maksadıyla bu kitapları eline alan okuyucu çoğu zaman okuduğu cümlelerden hiçbir fayda elde edememektedir.

Özellikle tasavvufi eserlerin tercümeleri noktasında hafife alınamayacak boyutta problemlerin olduğuna kanaat getirdikten sonra şu soruyu sormak gerekmektedir: O halde bu işin, ehil olmayan ellere terk edilmesinin sebebi nedir? Bize göre bunun cevabı, kendine özgü yapısı ve terminolojisi olan tasavvuf gibi bir sahada asıl kalem oynatması gerekenlerin, yani tasavvuf alanında uzmanlaşmış olanların ve özellikle de tasavvuf akademisyenlerinin çeşitli sebeplerle yeterince verimli olamamasıdır. Dolayısıyla okuyucunun ilgi duyduğu, merak ettiği ve yayınevlerinin de çoğu zaman ticârî gayelerle hareket etmek durumunda kaldığı tasavvuf alanındaki bu boşluk yetkin olmayanlar tarafından doldurulmaya başlanmıştır.

Kısacası gidişât sağlıklı değildir. Bundan en büyük zararı gören öncelikle tasavvufun kendisidir. Çünkü yanlış, eksik ya da çarpık şekilde tanıtılmaktadır. Bir başka mağdur ise bu sahaya ilgi duyan okuyucu kitlesidir. Onlar da verdikleri paranın karşılığında ya yanlış bilgilenmekte ya da okuduklarından hiçbir şey anlamamaktadırlar.

Bunlardan daha da vahim olanı, özellikle tasavvuf klasiklerindeki bazı kapalı ifadelerden hareket eden belli grupların, bunları tahrif etmek veya çarpıtmak suretiyle kendi yollarının propagandasını yapmaya kalkışmalarıdır.

Son olarak, burada yapılmak istenenin belli şahısları rencide etmek olmadığı özellikle belirtilmelidir. Amaç, özellikle bu tür eserleri neşreden yayınevlerinin -yapmakta oldukları işi biraz daha önemsemeleri için- dikkatlerini çekmek ve yetkili editörlerin birikimlerinden istifade etmelerini teşvik etmektir. Dolayısıyla da tasavvufa bilgi düzeyinde ilgi duyanlara faydalı olmaktadır.